

ОБЩА ТЕОРИЯ НА ПРАВОТО

Преподавател: Проф. д-р Тенчо Колев, Гл. ас. д-р Симеон Гройсман

Асистент: Ас. Атанас Шопов

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Общата теория на правото – предмет и метод. Правото в системата на обществените науки. Място на общата теория на правото в системата на юридическите науки.
2.	Правото – определение и характерни черти.
3.	Правото като нормативен регулатор. Съотношение с останалите социални регулатори.
4.	Правото като система – елементи и структурни деления.
5.	Публично и частно право.
6.	Материално и процесуално право.
7.	Понятие за правен отрасъл и правен институт. Основни отрасли на българското право.
8.	Романо-германско правно семейство: Историческо развитие, източници на правото, специфики.
9.	Семейство на Common Law: Историческо развитие, източници на правото, специфики.
10.	Религиозни правни системи: основни представители. Историческо развитие, източници на правото и специфики на ислямското право.
11.	Правото на Европейския съюз като специфичен вид правна система: принципи на функциониране, характеристика, източници на правото.
12.	Източник на правото: понятие и видове.
13.	Структура на българската система на източниците на правото (елементи и йерархично съотношение)
14.	Понятие за нормативен акт. Видове нормативни актове според Закона за нормативните актове.
15.	Юридическа сила на нормативните актове.
16.	Юридическо действие на нормативните актове.
17.	Конституцията като върховен и основен източник на правото: характеристика.
18.	Законът като източник на правото. Видове закони. Разграничение между закон и кодекс. Процедура по създаване на законите.
19.	Международният договор като източник на правото: процедура по създаване и влизане в сила.
20.	Действие на международните договори в българската правна система.
21.	Източници на правото на Европейския съюз.
22.	Правният обичай като източник на правото.

23.	Задължителната тълкувателна практика на върховните съдилища.
24.	Трайната съдебна практика като източник на правото. Сравнение с правния прецедент.
25.	Правна норма: понятие и структура.
26.	Видове правни норми.
27.	Понятие за правен принцип. Видове правни принципи. Функция на правните принципи в правната система.
28.	Съотношение между правните принципи и правните норми.
29.	Понятие за юридически факт.
30.	Видове юридически факти.
31.	Фактически състав.
32.	Юридически актове: понятие и функция. Нормативни, общи и индивидуални юридически актове: разграничение.
33.	Система на юридическите актове според българското право.
34.	Правонарушение: понятие. Елементи и структура на правонарушението.
35.	Видове правонарушения.
36.	Юридически презумпции: понятие, видове, функция и приложение.
37.	Юридически фикции: понятие, функция и приложение.
38.	Понятие за субективно право. Съотношение между понятието за субективно право и човешките права.
39.	Видове субективни права.
40.	Защита на субективните права.
41.	Злоупотреба с право.
42.	Привидност на правните актове (юридическа симулация)
43.	Заобикаляне на закона.
44.	Понятие за правоотношение: елементи и структура.
45.	Понятие за правна връзка: елементи и структура. Разграничаване на правните връзки от правоотношенията.
46.	Юридическа отговорност: понятие и функции.
47.	Видове юридическа отговорност.
48.	Правни субекти: понятие. Елементи на правосубектността.
49.	Правосубектност на физическите лица.
50.	Юридически лица: понятие и правосубектност.
51.	Видове юридически лица.
52.	Държавата като субект на правото.
53.	Международните организации като субект на правото.
54.	Юридическо представителство: понятие, видове, приложение.
55.	Правотворчество: понятие, основни етапи, характеристика.
56.	Правораздаване: понятие. Понятие за правен спор.
57.	Съотношение между понятията правоприлагане, правораздаване и правосъдие.
58.	Истината и справедливостта като цел на правораздаването. Обективна истина и формална истина. Формална и неформална справедливост.
59.	Юридическо доказване: понятие и предмет.
60.	Видове и начини на доказване. Тежест на доказване.

61.	Понятие за юридическо тълкуване. Видове тълкуване.
62.	Начини (способи) за тълкуване.
63.	Аналогия в правото: понятие и видове.
64.	Сила на пресъдено нещо на юрисдикционния акт.

Библиография

Основна:

- Колев, Т. Теория на правото. С., 2015.
Колев, Т. Теория на модерната държава, С., 2018.
Ташев, Р. Обща теория на правото. Основни правни понятия (четвърто преработено и допълнено издание), С., 2010.
Вълчев, Д. Лекции по Обща теория на правото. Част I., 2016 и Част II., 2018.
Бойчев, Г. Курс по обща теория на правото. С., 2010.
Бержел, Ж.-Л. Обща теория на правото. С., 1993.
Kelsen, H. General Theory of Law and State. N. Y., 1945.
Ганев, В. Курс по Обща теория на правото. Увод. Методология на правото. С., 2003.
Ганев, В. Учебник по обща теория на правото. Част I (Юридически факти и правни последици). Том II (Правни субекти). С., 1990.
Торбов, Ц. Обща теория на правото, С., 2002.
Торбов, Ц. История и теория на правото. С., 1992.
Венедиков, П. Увод в правото. Лекции. С., 2016.

Допълнителна:

- Вих, Вг. Jurisprudence: Theory and Context. L., 1996.
Бойчев, Г. Юридическа отговорност, С., 1995.
Бойчев, Г. Правова държава: Философскоправни аспекти, Второ доп. изд., С., 2003.
Бойчев, Г. Курс по философия на правото, С., 2019.
Вълчев, Д. От апология на правната норма към теория на правния ред, С., 2003.
Вълчев, Д. Валидност и легитимност в правото. С., 2012.
Георгиев, В. Публични правоотношения. С., 1998.
Гройсман, С. Право и власт. От неограничената държава до постмодерното върховенство на правата. С., 2020.
Гройсман, С. Право и морал. Проблемът за валидността в прочита на съвременния правен позитивизъм. С., 2017.
Давид, Р. Основны правовые системы современности. М., 1967. В оригинал: Les grands systèmes de droit contemporains, Dalloz, Paris, 1964 с многократни последващи издания.
Дачев, Л. Юридически дискурс. С., 2004.
Dworkin, R. Law's Empire, The Belknap Press of Harvard University Press, 1986.
Дуоркин, Р. Да се отнасяме към правата сериозно, С., 2003. В оригинал - Dworkin, R. Taking Rights Seriously, Harvard University Press, 1978.
Hart, H. The Concept of Law. Second ed. Oxford, 1994.
Кели, Дж. Кратка история на Западната теория на правото, С., 1998.
Келзен, Х. Чистото учение за правото. С., 1995.
Kelsen, H. General Theory of Law and State, Harvard University Press, 1949.

- Kelsen, H. Introduction to the Problems of Legal Theory [A Translation of the First Edition of the Reine Rechtslehre or Pure Theory of Law], transl. by B. L. Paulson and St. L. Paulson, Oxford: Clarendon Press, 2002.
- Kelsen, H. Pure Theory of Law, Translation from the Second (Revised and Enlarged) German edition by M. Knight, Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press, 1970.
- Колев, Т. Правни отношения и правни връзки, Благоевград, 1997.
- Колев, Т. Правото и правата като културен феномен, С., 2015.
- Колев, Т. Теория на правотворческата дейност, С., 2006.
- Колев, Т. Теория на правораздавателната дейност (т. 1-6). С., 2010-2013.
- Колев, Т. Християнските ценности като правообразуващ фактор, С., 2017.
- Лозано, М. Големите юридически системи. Въведение в европейското и извъневропейското право. С., 2018.
- Милкова, Д. Юридическа техника, С., 2002.
- Михайлова, М. Правото – воля, субективно, нормативно, социално. С., 1993.
- Михайлова, М. Правото в неговата цялост. С., 2013.
- Начев, Д. За понятието „злоупотреба с право”. В: Научни трудове на Института за държавата и правото. С., 2013.
- Неновски, Н. Приемствеността в правото. С., 1975.
- Неновски, Н. Единство и взаимодействие на държавата и правото. С., 1980.
- Неновски, Н. Конституцията: актуални въпроси на теорията и практиката, С., 2002.
- Радев, Д. Теория на правораздаването. С., 2006.
- Раз, Дж. Понятието за правна система, С., 2005.
- Rule of Law at the Beginning of the Twenty-First Century. Ed. M. Belov. Hague, 2018.
- Стоилов, Я. Институционност и ефективност на социалните норми. – Годишник на СУ, ЮФ. Т. 79, кн. 2. С. 1989.
- Стоилов, Я. Къде е границата между правото и политиката? – Юридически свят, 2004, №1.
- Стоилов, Я. Правните принципи: теория и приложение. С., 2018.
- Стоилов, Я. Класически и съвременни концептуални граници в теорията на правото. В: Право и граници. С., 2018.
- Субективните права (германски визии). Съст. Ст. Йотов. С., 2016.
- Ташев, Р. Тълкуването в правото. С., 2001.
- Ташев, Р. Теория за правната система, С., 2006.
- Топчийска, Д. Върховенство на правото. Теоретични аспекти, С., 2016.
- Торбов, Ц. Основният принцип на правото. Право и справедливост. С., 1992.
- Тропер, М. За една юридическа теория на държавата, С., 1998.
- Философия на правата, съст. Ст. Йотов, С., 2009.
- Хабермас, Ю. Морал, право и демокрация. С., 1999.
- Хайек, Фр. Право, законодателство и свобода, Т. I-III. С., 1996.
- Чернева, Б. Юридическо задължение, С., 2019.

Дата:

Съставили:

Проф. д-р Тенчо Колев

Гл. ас. д-р Симеон Гройсман